

Mokesčių ir teisės naujienų apžvalga

Balandis, 2017

Kaip ir kiekvieną mėnesį, tarptautinė audito ir verslo konsultacijų bendrovė Deloitte Lietuva Jus supažindina su Mokesčių ir teisės departamento parengtu naujienlaiškiu. Jame pateiktos mūsų ekspertų išvalgos apie svarbiausias šios srities naujienas ir pokyčius.

Mokesčių naujienos

Numatomas informacijos apie tarptautinių įmonių grupių dalyvius pateikimas VMI

2017 m. balandžio 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (MAĮ) 61 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui. Projekte numatoma, kad, siekiant efektyvesnių privalomų automatinio apmokestinimo srities informacijos mainų, tarptautinėms įmonių grupėms (TĮG) priklausantiems mokesčių mokėtojams atsiras prievolė VMI teikti ataskaitas, kurias, be kita ko, sudarys duomenys apie pajamas, pelną (nuostolį), privalomą sumokėti ir sumokėtą pelno mokestį, įstatinį kapitalą, darbuotojų skaičių, materialinį turtą (išskyrus grynuosius pinigus ir grynųjų pinigų ekvivalentus), išskiriant minėtus duomenis pagal atskiras jurisdikcijas, kuriose TĮG vykdo veiklą.

Vadovaujantis numatytais MAĮ 61 straipsnio pakeitimais, TĮG bus laikoma įmonių grupė:

- kurios konsoliduotos pajamos pagal pateiktas konsoliduotas finansines ataskaitas bus ne mažesnės nei 750 000 000 eurų finansiniais metais, buvusiais iškart prieš atskaitinius finansinius metus, ir
- kurią sudarys dvi ar daugiau įmonių, kurių rezidavimo vieta mokesčių tikslais priklausys skirtingoms jurisdikcijoms, arba
- kurios sudėtyje bus įmonė, kurios rezidavimo vieta mokesčių tikslais priklausys vienai jurisdikcijai, o jos apmokestinamoji verslo veikla bus vykdoma per kitai jurisdikcijai priklausančią nuolatinę buveinę.

TĮG priklausantys mokesčių mokėtojai privalės pateikti VMI ataskaitas apie TĮG dalyvius ir jų finansinius rodiklius už 2016 m. ir vėlesnius finansinius metus per 12 mėnesių nuo TĮG atskaitinių finansinių metų paskutinės dienos. Detalesnę ataskaitos teikimo tvarką, priėmus MAĮ pakeitimo įstatymo projektą, turėtų nustatyti centrinis mokesčių administratorius.

Seimui pritarus, MAĮ 61 straipsnio pakeitimas turėtų įsigalioti nuo 2017 m. birželio 5 d.

Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) bylų praktika

C-564/15 Tibor Farkas

T. Farkas įsigijo mobilųjį angarą iš bendrovės, perleidusios turtą priverstinio pardavimo tvarka mokesčių administratoriaus organizuotame elektroniniame aukcione. Pardavėjas išrašė sąskaitą faktūrą, nurodęs su šiuo sandoriu susijusį PVM, pagal įprastam apmokestinimui taikomas taisykles. Kai T. Farkas sumokėjo pardavimo kainą, jis sumokėjo pardavėjo nurodytą PVM, kurį pardavėjas pervedė Vengrijos mokesčių administratoriui.

T. Farkas atskaitė šioje sąskaitoje faktūroje nurodytą pardavimo PVM. Paprašius PVM permokos grąžinimo, Vengrijos mokesčių administratorius atliko prašomų grąžinti sumų patikrinimą, kurio metu nustatė, jog nebuvo laikomasi atvirkštinio apmokestinimo taisyklių, pagal kurias T. Farkas, kaip prekės pirkėjas, PVM turėjo sumokėti tiesiogiai į valstybės biudžetą. Šiuo pagrindu prašymas grąžinti PVM buvo atmestas ir apskaičiuotos papildomai mokėtinos sumos.

Kontaktai:

Kristine Jarve
Mokesčių ir teisės departamento partnerė
+370 5 255 3000
kjarve@deloittece.com

Lina Krasauskienė
Mokesčių ir teisės departamento vyresnioji projektų vadovė
+370 5 255 3000
lkrasauskiene@deloittece.com

Tomas Davidonis
Advokatas, vyresnysis projektų vadovas
+370 5 255 3000
tdavidonis@deloittece.com

T. Farkas kreipėsi į teismą, kad šis kreiptųsi į ESTT su klausimu, ar teisės į atskaitą atėmimas iš jo yra suderinamas su Sąjungos teise.

Savo sprendimu ESTT pažymėjo, kad, nesant mokesčių gražinimą reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų, kiekviena valstybė narė savo vidaus teisės sistemoje turi numatyti mokesčio gražinimo teisės įgyvendinimo sąlygas, kurios turi atitikti lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus. ESTT sutiko, kad sistema, kurioje, pirma, prekės pardavėjas, kuris per klaidą sumokėjo mokesčių institucijoms PVM, gali prašyti jį gražinti ir, antra, šios prekės pirkėjas gali pardavėjui pareikšti ieškinį dėl neteisėtai sumokėtų sumų išieškojimo civiline tvarka, atitinka neutralumo ir veiksmingumo principus.

Vis dėlto, jei neįmanoma arba pernelyg sudėtinga susigrąžinti PVM, ypač pardavėjo nemokumo atveju, pagal veiksmingumo principą galima reikalauti, kad atitinkamos prekės pirkėjas galėtų pateikti prašymą gražinti mokesčius tiesiogiai mokesčių institucijoms. Taigi valstybės narės turi numatyti priemones ir procedūrinę tvarką, kurios yra būtinos siekiant leisti pirkėjui susigrąžinti sąskaitoje faktūroje klaidingai nurodytą mokesčių laikantis veiksmingumo principo.

Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Teisės naujienos

Priimtas įsakymas „Dėl Kvietimo patvirtinimo, dokumentų vizai gauti pateikimo, konsultacijų vykdymo, vizos išdavimo ar atsisakymo ją išduoti, jos pratęsimo ar atsisakymo ją pratęsti, jos panaikinimo ir Šengeno vizos atšaukimo, taip pat komercinių tarpininkų akreditavimo ir išorės paslaugų teikėjų pasirinkimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

2017 m. balandžio 6 d. buvo priimtas įsakymas pakeitęs vizų išdavimo ir panaikinimo tvarką. Šiuo įsakymu įtvirtinti šie pakeitimai:

- daugkartinė nacionalinė viza neišduodama asmeniui, kuris periodiškai atvyksta į Lietuvos Respubliką dirbti arba užsiimti kita teisėta veikla ir kurio pagrindinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje;
- daugkartinė viza nuo šiol išduodama užsieniečiui, kuris atvyksta dirbti pagal profesiją, kurių darbuotojų trūksta Lietuvoje sąrašą bei užsieniečiui, kuris nėra ES ar ELPA valstybės narės pilietis ir yra atsiunčiamas laikinai dirbti į Lietuvos Respubliką pagal tarp įmonių sudarytą sutartį;
- papildyta sąrašas dokumentų, kuriuos įsakyme nurodytais atvejais reikia pateikti vizų tarnybai, norint gauti daugkartinę nacionalinę vizą (darbo sutartis arba darbdavio įsipareigojimas įdarbinti užsieniečių, dokumentus patvirtinančius ilgalaikį buvimą Lietuvoje ir pan.);
- pakeistas terminas sprendimui dėl vizos panaikinimo priimti (ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų).

Nauja tvarka įsigalioja 2017 m. balandžio 15 d.

Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Reikšmingas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas skolų išieškojimo bendrovėms

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) neseniai išnagrinėjo ginčą dėl skolų administravimo įmonės praktikos ir išaiškino, kad skolų išieškojimo įmonės turi laikytis Vartojimo kredito sutarčių direktyvos nuostatų. 2017 m. balandžio mėn. pabaigoje Lietuvos banko Priežiūros Tarnyba pasisakė byloje nagrinėtais klausimais ir reikšmės nacionalinės teisės ribose. Toks išaiškinimas reiškia griežtesnius reikalavimus skolų išieškojimo bendrovėms. Taip siekiama užtikrinti vartotojų pasitikėjimą ir apsaugoti juos nuo nesąžiningos arba klaidinančios skolų išieškojimo bendrovių veiklos. ESTT išaiškinimas aktualus ir Lietuvoje veikiančioms skolų išieškojimo bendrovėms.

Skolų išieškojimo bendrovės prilygintos vartojimo kredito tarpininkams, o jų sudaromos sutartys – vartojimo kredito sutartims. Vienas iš esminių pokyčių, kurį lemia naujausia ESTT praktika – susitarimų dėl skolos mokėjimo atidėjimo ar išdėstymo dalimis (skolos restruktūrizavimo susitarimų), kuriais ne tik nustatomas skolos gražinimo grafikas, bet ir papildomi mokesčiai, nenumatyti pradinėje vartojimo kredito sutartyje, prilyginimas vartojimo kredito sutartims.

ESTT išaiškino, jog skolų išieškojimo bendrovės tuo atveju, kai veikia vartojimo kredito vardu ir sudarydama su vartojimo kredito gavėju susitarimą dėl negražinto kredito restruktūrizavimo, turi būti laikoma vartojimo kredito tarpininku, o tai reiškia, kad jie turi būti įtraukti į Lietuvos banko prižiūrimą viešąjį nepriklausomų vartojimo kredito tarpininkų sąrašą. Jei skolų išieškojimo bendrovė sudaro skolos restruktūrizavimo susitarimą ne vartojimo kredito davėjo, bet savo vardu, tai gali lemti vartojimo kredito davėjo statuso taikymą ir atitinkamai pareigą įsirašyti į vartojimo kredito davėjų sąrašą.

Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimas ir atsakingojo skolinimosi nuostatos neprieštaruja konstituciniam teisinės valstybės principui

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (LVAT) išplėstinė teisėjų kolegija 2017 m. gegužės 5 d. sprendimu pripažino, kad Lietuvos banko 2013 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. 03-62 patvirtintų Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo nuostatų (toliau – Nuostatai) 4 punktas (redakcija nuo 2016 m. vasario 1 d. iki 2017 m. sausio 25 d.), tiek, kiek jis apibrėžia vartojimo kredito gavėjo pajamų, išlaidų ir finansinių įsipareigojimų sąvoką, neprieštaruja konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo (toliau – Vartojimo kredito įstatymas) 8 straipsnio 5 dalies nuostatoms.

Apžvelgiamoje norminėje byloje vertintų Nuostatų 4 punktas numatė, kad Nuostatuose vartojimo kredito gavėjo pajamos, išlaidos ir finansiniai įsipareigojimai suprantami kaip vartojimo kredito gavėjo šeimos pajamos, išlaidos ir finansiniai įsipareigojimai, išskyrus atvejus, kai vartojimo kredito davėjas arba tarpusavio skolinimo platformos operatorius turi įrodymų, kad tinkamam kreditingumo įvertinimui pakanka informacijos tik apie vartojimo kredito gavėją. Šeima laikomi susituokę asmenys. Byloje buvo vertinta, ar Nuostatų 4 punktu apibrėžęs vartojimo kredito gavėjo pajamų, išlaidų ir finansinių įsipareigojimų sąvoką Lietuvos bankas neviršijo jam įstatymais suteiktų įgaliojimų, tuo pažeisdamas šiuos įgaliojimus įtvirtinančias

Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatas ir konstitucinį teisinės valstybės principą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog Lietuvos bankas, atlikdamas finansų rinkos priežiūrą, turi teisę leisti teisės aktus ir rekomendacijas dėl priežiūrinių finansų rinkos dalyvių veiklos ir priežiūros. Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje yra išdėstyti vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo taisyklių rengimo kriterijai – nurodyta, kokiais vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo reikalavimais vadovaujantis rengiamos vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo taisyklės. Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus detalizuoja priežiūros institucija.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, jog Nuostatų 4 punkte iš esmės yra įtvirtinta pareiga, kada tai reikalinga siekiant užtikrinti atsakingojo skolinimo principo įgyvendinimą, įvertinti kredito gavėjo sutuoktinio pajamas, išlaidas ir finansinius įsipareigojimus, tuo patikrinant kredito gavėjo kreditingumą. Teisėjų kolegija akcentavo, jog šeima yra ūkio vienetas, kuriame sutuoktiniai paprastai ūkį veda išvien, jo tvarkymą grindžiant bendra nuosavybe. Taikant sutuoktinių turtui įstatymų nustatytą režimą, po santuokos sudarymo įgytas turtas yra jų bendroji jungtinė nuosavybė, taip pat laikantis įstatyminių reikalavimų iš bendro sutuoktinių turto yra vykdomos teisės aktuose numatytos prievolės. Kredito gavėjo sutuoktinio pajamos, išlaidos ir finansiniai įsipareigojimai gali turėti įtakos vartojimo kredito gavėjo kreditingumui, atsižvelgiant į individualios situacijos ypatumus, todėl pareiga patikrinti kredito gavėjo sutuoktinio pajamas, išlaidas ir finansinius įsipareigojimus kyla iš Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 2 punkto reikalavimo, vartojimo kredito davėjui tikrinant gavėjo kreditingumą, įvertinti visus objektyviai numanomus reikšmingus veiksnius. Teisėjų kolegija pastebėjo, jog pagal Nuostatų 4 punktą, kada tai nėra reikalinga, sutuoktinio pajamos ir finansiniai įsipareigojimai neprivalo būti vertinami – šiame punkte numatyta, kad tais atvejais, kada vartojimo kredito davėjas arba tarpusavio skolinimo platformos operatorius turi įrodymų, kad tinkamam kreditingumo įvertinimui pakanka informacijos tik apie vartojimo kredito gavėją, vartojimo kredito gavėjo pajamos, išlaidos ir finansiniai įsipareigojimai nėra suprantami kaip vartojimo kredito gavėjo šeimos pajamos, išlaidos ir finansiniai įsipareigojimai.

Apibendrinama vertintą reguliavimą teisėjų kolegija akcentavo, jog Lietuvos bankas Nuostatų 4 punktu nesukūrė naujos bendro pobūdžio normos, kurios nebuvo įgaliotas priimti ar kuri konkuruotų su įstatymo normomis – kredito gavėjo sutuoktinio pajamos, išlaidos ir finansiniai įsipareigojimai laikytini vienu iš Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytų reikšmingų veiksnių, todėl pareiga į juos atsižvelgti kyla iš šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalies nuostatų, kurias detalizuoti, pagal to paties įstatymo 8 straipsnio 5 dalį, Lietuvos bankas yra įgaliotas. Todėl vertintos nuostatos prieštaravimo aukštesnės galios teisės aktams nebuvo nustatyta.

Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Griežtesnė atsakomybė už tyčinį bankrotą

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2017 m. balandžio 24 d. išplėstinė, septynių teisėjų kolegija, priėmė nutartį, civilinėje byloje Civilinė byla Nr. e3K-7-115-915/2017, susijusią su įmonių tyčinio bankroto ir atsakomybės už jį klausimu.

Aukščiausiojo Teismo požiūriu, tyčinio bankroto pripažinimas turėtų reikšti tai, kad jei nebūtų atlikti veiksmai, privedę prie tyčinio bankroto, tai įmonė apskritai nebūtų bankrutavusi. Nesant tyčinio bankroto, įmonė būtų moki, todėl su kreditoriais būtų atsiskaityta. Veiksmai, kurie buvo pagrindas pripažinti bankrotą tyčiniu, pažeidžia ne konkretaus kreditoriaus teises, o visų kreditorių teises tokiu būdu, jog lemia įmonės negalėjimą atsiskaityti su kreditoriais. Dėl šios priežasties pripažinus bankrotą tyčiniu turi būti sudaryta galimybė kiekvienam kreditoriui atskirai reikšti reikalavimą dėl žalos, kurią sudaro bankroto procese jo nepatenkintų reikalavimų dalis, atlyginimo, nereikalaujant įrodyti prieš konkretų kreditorių nukreiptų nesąžiningų veiksmų atlikimo.

Įtvirtinta reikšminga prezumpcija – tyčinis bankrotas reiškia, kad kreditorių nepadengti reikalavimai yra laikomi žala. Kreditorių reikalavimai gali atsirasti įvairiais pagrindais, kurie gali būti ir nesusiję su bankrotą sukėlusiais veiksmais. Tokiu atveju prezumpciją turi paneigti tas asmuo ar asmenys, kurie atliko tyčinį bankrotą sukėlusius veiksmus. Tokį įrodinėjimo naštos perkėlimą kaltam dėl tyčinio bankroto asmeniui, siekiančiam išvengti žalos atlyginimo, teismo teigimu, pateisina ir aplinkybė, kad šis asmuo geriausiai žino įmonės veiklos aplinkybes, jos finansinę padėtį iki ir po veiksmų, privedusių prie tyčinio bankroto, atlikimo, todėl būtent šis asmuo turi didesnę galimybę įrodyti sau naudingas aplinkybes nei kreditorius, reikalaujantis žalos atlyginimo.

Taip pat teismas sukonkretino pačią tyčinio bankroto sampratą. Teismų praktikoje būta atvejų, kai tyčinis bankrotas būdavo konstatuojamas nustačius sudarytus vos du ar tris nuostolingus sandorius. Nuo šiol šio pobūdžio bylose bus privaloma tirti ir vertinti veiksmų, vedančių prie bankroto, tam tikrą masiškumą, sistemiškumą. Todėl tais atvejais, kai nėra priežastinio ryšio tarp sąmoningo blogo įmonės valdymo ir įmonės nemokumo arba ryšio tarp sąmoningo blogo įmonės valdymo ir nemokios įmonės padėties esminio pabloginimo, atskiri tyčinio bankroto nustatymo požymiai (pavyzdžiui, nuostolingų sandorių sudarymas, buhalterinės apskaitos aplaidus ar apgaulingas tvarkymas ir pan.) gali būti įvertinti naudojant kitas teisės priemones (neteisetų sandorių pripažinimą negaliojančiais, civilinę atsakomybę, baudžiamąją atsakomybę ir kt.), bet neturi lemti konstatavimo, kad įmonė privesta prie bankroto tyčia.

Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Apie Deloitte

Deloitte yra vadinamos Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Jungtinės Karalystės ribotos atsakomybės bendrovės, ir grupei priklausančios bendrovės narės („DTTL“). Kiekviena DTTL narė yra atskiras ir nepriklausomas juridinis asmuo. DTTL (dar vadinama „Deloitte Global“) pati savaime paslaugų neteikia. Daugiau informacijos apie DTTL ir jos bendroves nares galite rasti www.deloitte.lt

Deloitte teikia audito, mokesčių, finansų ir verslo konsultacijų bei teisės paslaugas privačioms bendrovėms, veikiančioms įvairiose srityse, bei valstybinėms institucijoms 150 šalių visame pasaulyje. Tarptautinis Deloitte bendrovių tinklas ir ilgametė patirtis vietinėse rinkose suteikia klientams daugiau galimybių efektyviai siekti tikslų, kad ir kur jie vykdytų savo veiklą. Daugiau kaip 244 400 Deloitte ekspertų visada stengiasi užtikrinti aukščiausią paslaugų kokybę ir tapti profesionalumo standartu visose srityse, kuriose veikia.

Apribojimas

Šiame leidinyje yra pateikiama tik bendro pobūdžio informacija ir ji negali būti vertinama kaip Deloitte Touche Tohmatsu Limited, grupei priklausančių bendrovių narių ir susijusių įmonių (apibendrinant, tarptautinio Deloitte bendrovių tinklo) patarimas, teisinė išvada ar konsultacija. Nė viena iš tarptautinio Deloitte tinklo bendrovių nėra atsakinga už nuostolius, atsiradusius dėl leidinyje skelbiamos informacijos.